Donderdag, 15 Januari 1942 DAGBLAD 59ste Jaargang, No. 3502

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve 's Zondags)
Abonnementsprijs voor het Gebiedsdeel:
fl. 1.50 per maand [Aruba fl. 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers fl. 0.10.

Adm.: Tel. 1550. Redactie: Tel. 1858.
Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres Postbus 80, Willemstad.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij.

Kantoor Verenigde Staten: M. D. BROMBERG & Ass. Inc
19 tö 25 West 44th Street, New York N. Y.
Kantoor voor Redactie en Administratie Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Van Mook confereert in Washington.

In Rio beginnen de besprekingen.

De As opent een lucht-offensief boven de Middellandse Zee.

Japanners angstwekkend dicht bij Singapore.

VAN MOOK BEGINT ZIJN BESPREKINGEN.

Na zijn aankomst op Woensdag confereerde Dr. Hubertus van Mook in de Nederlandse Legatie. Hij is van plan zo spoedig mogelijk te beginnen met de besprekingen met de Amerikaanse Regering en zal bekwame autoriteiten, mogelijk ook Roosevelt, ontmoeten. Van Mook werd op het vliegveld van Washington begroet door den Nederlandsen Gezant Dr. Alexander Loudon en andere Nederlandse kopstukken alsmede door twee vertegenwoordigers van het State Department.

Van Mook zag er goed uit en deelde mede, dat zijn luchtreis zonder enig incident was verlopen (Washington, G.P.D. 15.1).

WAVELL ARRIVEERT IN BATAVIA.

Generaal Archibald Percival Wavell arriveerde heden te Batavia en werd met warmte verwelkomd door de pers van Batavia met afbeeldingen op de voorpagina en het unanieme opschrift: „Gij hebt getoond vertrouwen in ons te hebben door uw hoofdkwartier in ons land te vestigen en Nederlands Indië zal u tonen, dat het dit vertrouwen waard is. Gelijk wij plechtig beloofden, dat Nederland zal herrijzen, zo beloven wij u plechtig, dat de victorie bij Nederlands Indië zal beginnen" (Batavia, G.P.D. 14.1).

COMMUNIQUÉ VAN BATAVIA.

Het Nederlandse communiqué van Batavia luidt als volgt: „Bij schermutselingen tussen Nederlands Indische strijdkrachten en Japanners aan de grens van Serawak werden 18 Japanners gedood. Aan onze zijde werd waarschijnlijk 1 soldaat gedood. Een aantal Japanse bommenwerpers viel de schepen in de haven van Balikpapan aan zonder schade aan te richten. Nederlands Indische bommenwerpers voerden luchtbombardementen uit op Tarakan, waarbij een voltreffer geplaatst werd op een Japans schip. De voorgenomen vernielingen te Tarakan werden volledig ten uitvoer gebracht alvorens de strijd eindigde op Maandagmorgen. Gebouwen en werkplaatsen van de vloot- en luchtbasis te Tarakan werden ook volledig vernield. Het zelfde geschiedde met de steiger, welke vernietigd werd door de vlammen van de brandende olie op het water. Bij het gevecht te Tarakan werd geen materiaal verloren. Er zijn thans nog geen nieuwe biezonderheden beschikbaar over de strijd op de Minahassa.

Van Ternate wordt gemeld, dat bij de luchtaanval van gisteren 2 soldaten gedood werden en 1 licht gewond, terwijl 1 vermist wordt.

Tandjoeng Oeban in de Rhio Archipel nabij Singapore werd door Japanse vliegtuigen gebombardeerd. 1 Soldaat werd gedood en 3 licht gewond. Er werd geen ernstige schade aangericht. Een onzer oorlogsschepen werd aangevallen door Japanse bommenwerpers, die echter niet boven het schip konden komen. Alle bommen werden ver van het oorlogsschip geworpen. Een vliegboot van de Koninklijke Nederlandse Marine drong door boven de Zuidelijke Philippijnse eilanden en bombardeerde een Japanse luchtbasis. Enkele bommen werden geworpen op de startbaan, terwijl nog 3 voltreffers werden geplaatst op een barak aan het einde van het vliegveld. De vliegboot keerde veilig naar haar basis terug". (Batavia, (AP) 14.1).

DE HELDHAFTIGE VERDEDIGING VAN TARAKAN.

Officiële kringen beschreven de heldhaftige verdediging van het garnizoen van Tarakan, dat doorvocht zelfs na volledig te zijn omsingeld door de Japanners onder een hevig luchtbombardement en temidden van een ontzaggelijke hitte van de brandende oliebronnen. Slechts een klein deel van het garnizoen ontsnapte levend nadat het eiland onder de voet gelopen was door de Japanners, die landden van een armada van 15 transportschepen, 6 zware kruisers, 6 torpedojagers en andere schepen. Het officiële verslag van de strijd is als volgt:

„Nadat de Japanners enige tijd met ongeregelde tussenpozen luchtaanvallen op Tarakan hadden ondernomen werd het ongeveer midden van de vorige week duidelijk, dat zij de bedoeling hadden het eiland te veroveren. In de ochtend van 8 Januari vielen de Japanners de plaats aan en werden begroet door een hevig luchtafweervuur. Een hunner vliegtuigen stortte neer en de gehele bemanning verloor het leven. Enkele der overgebleven bommenwerpers vielen een schip aan van de Koninklijke Nederlandse Marine, dat nabij Tarakan lag, zonder enige schade aan te richten.

Op Vrijdag 9 Januari werden twee aanvallen uitgevoerd door 8 bommenwerpers, die er ook niet in slaagden het Nederlandse oorlogsschip biezonder te beschadigen. Sommige bommen, die vlak naast het schip vielen, verwondden enkele leden van de bemanning. Ongeveer tegen het middaguur van Vrijdag werd een grote vloot waargenomen op ongeveer 15 mijl ten Oosten van het meest Zuidelijke punt van het eiland Tarakan, welk punt Tandjoeng Batoe genoemd wordt. Deze vloot bestond uit 6 zware kruisers, 6 torpedojagers, verscheidene transportschepen en 1 tankschip. Om ongeveer 17 uur naderden de 15 transportschepen, beschermd door de Japanse marine-vaartuigen het meest Zuidelijke punt van het eiland.

Deze vijandelijke vloot werd echter niet ongemoeid gelaten en bommenwerpers van de Nederlandse luchtmacht vielen de transportschepen aan en behaalden verschillende successen. 2 Voltreffers werden geplaatst op transportschepen en een bom viel vlak naast een zware kruiser, terwijl niet minder dan 3 vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten door de Nederlands Indische vliegtuigen.

Tegelijkertijd bleek, dat voorbereidingen werden gemaakt om troepen aan land te zetten in de buurt van Amal aan de Oostkust van het eiland.

Vroeg in de morgen van Zondag begonnen de Japanse troepen te landen te Tandjoeng Patoe en Amal. In de namiddag werd de situatie zo, dat onze troepen een front hadden gevormd ten Zuiden en Oosten van de stad Tarakan. Het beschermende garnizoen bij Amal moest zich terugtrekken na hevige verliezen aan den vijand te hebben toegebracht, waarna de Japanners begonnen op te rukken in de richting van de olievelden en aanvielen. Aanvankelijk slaagden de Japanners erin door te breken, doch door reserves in de strijd te werpen, slaagden onze troepen erin den vijand terug te werpen, zodat in de nacht van Zondag het gehele front hersteld was en de defensie een ononderbroken linie vormde in een halve cirkel rond Tarakan.

De Japanners wierpen voortdurend nieuwe troepen in de strijd en slaagden erin op Maandag onze linies te doorbreken. Intussen, toen het duidelijk werd, dat de Japanners zouden aanvallen met supérieure strijdkrachten, werden orders gegeven om de oliebronnen, tanks, pompen, de overgebleven olievoorraden van het eiland en alles wat van waarde zou kunnen zijn voor den vijand, te vernietigen. Dit alles gebeurde overeenkomstig het plan, dat lang tevoren gereed gemaakt was. Op Zondagmorgen was de vernieling reeds voltooid.

Op Maandag hadden de Japanners na een harde slag met hevige verliezen voor beide zijden zover voortgang gemaakt, dat zij de overgebleven Nederlands Indische strijdkrachten hadden omringd, die vochten op verschillende punten.

Onder een verwoed luchtbombardement en onder de enorme hitte van de brandende olie werd het garnizoen van Tarakan overrompeld. Een klein deel van het garnizoen slaagde erin te ontsnappen naar het vasteland van Borneo.

Het doel, te voorkomen dat een enkele druppel olie in handen van den vijand zou vallen, was bereikt niettegenstaande de grote meerderheid en grote inspanningen van den vijand. Het garnizoen van Tarakan had zijn taak geheel volbracht. Intussen ging de Nederlandse luchtmacht voort de Japanse schepen aan te vallen en werden verschillende successen behaald. Niet minder dan 4 transportschepen werden met voltreffers geraakt." (Door Henry Hoogendoorn, Batavia, (AP) 14.1).

DE AMMUNITIE IS GOED VERBORGEN.

De ammunitie van Nederlands Oost Indië om de Japanners te bestrijden is niet slechts overvloedig, doch verdeeld in talrijke opslagplaatsen diep in de wouden en onmogelijk te ontdekken door de meest nauwkeurige luchtfoto's, gelijk een terugkerende inspectie-groep heden meldde. Zij deelden mede, dat talrijke goedangs (pakhuizen) op Java zodanig verborgen en gecamoufleerd zijn, dat de slimste Japanse spionnen, die zo talrijk in Nederlands Oost Indië waren gedurende de laatste jaren, hun supérieuren in Tokio de juiste plaatsen niet zullen kunnen aangeven (Batavia, G.P.D. 15.1).

OORLOGSCOMMUNIQUÉ VAN WASHINGTON.

Het Noordamerikaanse Departement van Oorlog gaf het volgende communiqué uit, gebaseerd op berichten, die tot 9.30 uur ontvangen werden:

„**1. De Philippijnen:** De vijand voerde gisteren twee vastbesloten aanvallen uit, die in de aard krachtige verkenningsoperaties waren. Deze aanvallen werden goed gesteund door de artillerie en het luchtwapen. Beide werden door onze troepen afgeslagen, waarbij de Japanners hevige verliezen leden. Amerikaanse en Philippijnse verliezen waren betrekkelijk gering. De vijandelijke luchtoperaties bleven beperkt tot het steun bieden aan de grondstrijdkrachten. Er werden geen aanvallen gedaan op onze fortificaties. Berichten die ontvangen worden van Mindanao en Jolo geven te kennen dat de Japanners vooruitgeschoven bases vestigen op deze eilanden van waaruit aanvallen op Malakka en Nederlands Indië worden gesteund.

2. Nederlands Indië: Drie Amerikaanse bombardementsvliegtuigen, welke samenwerken met de strijdkrachten van Nederlands Indië, vielen een Japanse vlootmacht aan, die gewikkeld was in landingsoperaties bij Tarakan nabij Borneo. Ongunstige weersomstandigheden maakten het moeilijk de resultaten van de aanval waar te nemen. Het is echter bekend, dat 2 vijandelijke lichters vernietigd werden. Onze vliegtuigen keerden onbeschadigd naar hun bases terug.

3. Er valt niets te vermelden van andere gebieden". (Washington, (AP) 14.1).

AUSTRALIË IN OORLOG MET BULGARIJE.

Australië verklaarde, dat de staat van oorlog met Bulgarije heerst sedert 6 Januari 1942. (Canberra, (AP) 14.1).

BRITTEN MAKEN AANSTALTEN OM TURKIJE TE VERLATEN.

Sommige Britse onderdanen in Turkije begonnen hun eigendommen te verkopen en maakten aanstalten om Turkije te verlaten na een nieuwe waarschuwing van het Britse Consulaat. Deze waarschuwing aan Britse onderdanen is de vierde in de afgelopen 2 jaar. Zij kregen het advies te vertrekken indien zij geen belangrijke reden hadden om te blijven. (Istanbul, (AP) 14.1).

VON RIBBENTROPS REIZEN.

Het Turkse nieuwsblad „Cumjuriyet", dat gewoonlijk goed ingelicht is is over de plannen van de As in Zuidoostelijk Europa, verklaarde in een hoofdartikel, dat het bezoek van Joachim von Ribbentrop aan Hongarije tot doel had een grotere oorlogsinspanning te verkrijgen tegen Rusland van Hongarije en dat Hongarije en Roemenië spoedig de algemene mobilisatie zouden kunnen bekend maken. Hieraan werd toegevoegd, dat Von Ribbentrop spoedig op dezelfde missie een bezoek zal brengen aan Roemenië. Ook werd te kennen gegeven, dat Von Ribbentrops reizen naar Hongarije en Roemenië iets uitstaande zouden kunnen hebben met een nieuwe verdeling van Roemenië, teneinde Hongarije te bevredigen en de beste oorlogsinspanning van het land te verkrijgen.

Het blad veronderstelde, dat het offer van nieuwe gebieden aan Hongarije Roemenië's deel zou kunnen zijn in het nieuwe anti-Sovjet plan (Istanbul, (AP) 15.1).

HET OORLOGSPRODUCTIE-PROGRAM.

President Roosevelt maakte bekend, dat het toezicht op het grote oorlogsproductieprogram zou worden samengebracht in handen van Donald M. Nelson, als voorzitter van de nieuwe oorlogsproductie-raad. Roosevelt deelde mede, dat Nelsons beslissingen over ale quaesties betreffende verschaffing en productie definitief zullen zijn. SPAB (Supply priorities and allocation Board — Voorzienings voorrang en toebedelingsraad) wordt afgeschaft, doch de leden zullen deel uitmaken van de productie-raad, gelijk Vice-President Wallace in zijn hoedanigheid als Voorzitter van de Economische Defensieraad.

Nelson is Directeur geweest van Sears Roebuck & Company, een van de grootste warenhuizen ter wereld, die bestellingen per mail uitvoeren. Velen hebben er reeds lang bij den President op aangedrongen om het gezag over het oorlogsproductieprogram te centraliseren onder een persoon (Washington, (AP) 14.1).

Het nieuws van vandaag.

Dr. Hubertus J. van Mook arriveerde in Washington en begon bereids met zijn besprekingen. Van Mook zal waarschijnlijk ook een of meer ontmoetingen hebben met President Roosevelt. Een bericht uit Washington meldt tevens, dat nog andere Geallieerde missies op weg zijn naar de hoofdstad der Verenigde Staten (blz. 3).

Thans zijn de biezonderheden bekend over de Japanse invasie van Tarakan en het heldhaftig gedrag van het kleine Nederlandse garnizoen. De uitvoerige beschrijving over de strijd staat op blz. 1.

De Japanners ondernamen hedenmorgen luchtaanvallen op de Molukken. Dergelijke luchtaanvallen zijn gewoonlijk het voorspel van een invasie......

Van Malakka komt nog steeds het slechte nieuws. Domei meldt, dat de Jappies op slechts 120 mijl van Singapore zitten bij Tampin. Deze plaats ligt even ten Noorden van de havenstad Malakka. De Britten zeggen, dat de Japanners reeds 4/5 deel van Malakka onder de voet gelopen hebben. Alleen Singapore en de staat Johore zijn nog niet door hen bezoedeld. In de wolkenregionen boven Singapore hebben intussen luchtgevechten plaats, waarbij Nederlandse vliegtuigen zich niet onbetuigd laten (blz. 1).

De As heeft een luchtoffensief geopend boven de Middellandse Zeegebieden, terwijl Erwin Rommel zich poogt te consolideren aan een linie ergens ten Zuiden van El Agheila. De berichten spreken tevens van troepen- en vliegtuigenconcentraties in de Balkan en in Turkije begint men zich weer onbehagelijk te gevoelen. Als gevolg daarvan begonnen enkele Britse onderdanen reeds de koffers te pakken (blz. 1).

Toch sloten Turkije en Italië een handelsverdrag.

De Russen maken nog steeds goed voortgang. Zij schijnen het op de Duitsers rond Mozjaisk gemunt te hebben. Op de Krim voerden de Sovjets nieuwe landingen uit (blz. 1).

De Japanners op de Philippijnen volgen het voorbeeld van de nazies en hebben uitgevaardigd, dat 10 gijzelaars zullen worden gepakt voor elke aanval op een Japanner (blz. 3).

Heden begint de grote Inter-Amerikaanse Conferentie te Rio (blz. 3).

KNOX VERTROUWT HET ZAAKJE NIET.

De Noordamerikaanse Secretaris van Marine Frank Knox deelde mede, dat volgens zijn mening de berichten over binnenlandse onrust in Duitsland vals zijn en opzettelijk verspreid worden om de Noordamerikaanse oorlogsinspanning te doen verslappen. Bij een persconferentie zeide Knox: „Haast elk van de verhalen over de verschrikkelijke toestand in Duitsland komt uit een gebied, dat onder toezicht staat van Duitsland. Dit alleen behoort achterdocht te wekken. Aannemende dat zij het opzettelijk doen, heeft het tot doel afbreuk te doen aan het gevoel van spoedeisendheid, onmiddellijkheid en eenheid van doel, waarmede dit land zijn oorlogsinspanning voortzet" (Washington, (AP) 14.1).

IDENTIFICATIE-CERTIFICATEN.

Roosevelt gaf opdracht, dat alle vijandelijke onderdanen in de Verenigde Staten, Puerto Rico en de Virginische Eilanden zich voorzien van certificaten van identificatie. Procureur-Generaal Biddle zal voorzien in de middelen voor het uitgeven der certificaten (Washington, (AP) 14.1).

NIEUWS UIT EUROPA.

Betrouwbare inlichtingen, die uit Europa ontvangen worden, delen mede, dat Duitslands verliezen aan het Russische front het gehele plan van de As in de war hebben gestuurd. De conditie nagaande van de nazie-legers aan het Oostfront ziet men het volgende:

Ten eerste, dat Turkije de Dardanellen nog steeds gesloten houdt voor de As-schepen.

Ten tweede, dat versterkingen van de As naar Noord-Afrika niet reisden door Frankrijk en Spanje.

Ten derde, dat er tekenen zijn van afvalligheid onder Duitslands satellieten. De berichten zeiden, dat Duitsland de Italiaanse vloot door de Dardanellen wil zenden om de Russische marine-basis Sebastopol in de Zwarte Zee aan te vallen. De Duitsers hebben daarom de druk vergroot op Turkije om vrije doorgang te verkrijgen door de Dardanellen.

Hieraan werd toegevoegd, dat er wederom nazie-troepen worden samengebracht in Bulgarije en vliegtuigen in Griekenland worden geconcentreerd, terwijl andere voorbereidingen worden getroffen gelijk aan die van de Balkancampagne een jaar geleden. Er is echter een verschil en wel dat de concentraties kleiner zijn, omdat het voornaamste deel van het nazie-leger tracht het Russisch front te houden. Gezegd werd, dat of Duitsland een militaire actie zou pogen te ondernemen om de Turkse concessies te verkrijgen, grotendeels scheen af te hangen van hoever het Russisch front binnen de komende weken zal kunnen worden gestabiliseerd.

Militaire waarnemers zeiden, dat de reorganisatie van het Duitse legercommando en de omvang waarmede de Balkan-geallieerden van de As bewogen kunnen worden mee te doen ook factoren zijn. Berichten, die door reizigers uit Frankrijk en andere delen van Europa verstrekt worden, geven de omvang van de Duitse pogingen te kennen om de Russische situatie te verbeteren. Naar vermeld werd bestonden de nazie-troepen, welke onlangs Frankrijk binnentrokken en zich naar de Spaanse grens begaven, uit gehavende soldaten van het Oostfront, die de verse troepen kwamen vervangen, die naar de Balkan en de Russische gebieden gingen. In sommige militaire kringen werd dit beschouwd als een aanwijzing, dat de Franse en Spaanse weerstand tenminste tijdelijk het nazieplan hebben verijdeld om via die route naar Afrika te trekken (New York, (AP) 14.1).

VELDMAARSCHALK LIST VERDWENEN.

Inlichtingen van semi-diplomatieke aard, welke te Istanbul ontvangen werden, delen mede, dat Veldmaarschalk Siegmund Wilhelm List, de Duitse Veroveraar van de Balkan, verdwenen is en dat zijn vrienden te Berlijn bezorgd zijn over zijn veiligheid. Een maand geleden deelden Russische berichten mede, dat hij Veldmaarschalk Fedor von Bock, den Duitsen Commandant aan het centrale front in Rusland, vervangen had.

Intussen worden nieuwe berichten ontvangen van het bezette Griekenland, welke mededelen, dat ongeveer 70.000 Duitse soldaten en 7 Italiaanse divisies gestationneerd zijn in Griekenland. Britse militaire kringen beschouwden deze berichten als betrouwbaar. Een bericht zeide, dat het aantal overledenen door honger in het gebied rond Athene bijna 1000 per dag bedraagt (Istanbul, (AP) 14.1).

OVEREENKOMST TUSSEN JOEGOSLAVIË EN HELLAS.

Van ingelichte zijde werd medegedeeld, dat een overeenkomst van „opvallend belang" gesloten is tussen Hellas en Joegoslavië en morgen zal worden getekend door de vertegenwoordigers van die landen in het Britse Departement van Buitenlandse Zaken. De biezonderheden werden niet bekend gemaakt, doch ingelichte bronnen deelden mede, dat de overeenkomst niet slechts voor de ondertekenende staten van belang zal zijn, doch voor de gehele Balkan en Oost-Europa na de oorlog. (Londen, (AP) 14.1).

DE BESTE WENSEN VOOR FRANKRIJK.

De Noordamerikaanse Ambassadeur Leahy bracht een bezoek aan Pétain om hem de beste wensen van President Roosevelt aan te bieden voor de welvaart van Frankrijk in het lopende jaar (Vichy, (AP) 15.1).

JOE LOUIS AF.

De zwaargewicht bokskampioen Joe Louis werd geïnstalleerd in het leger als gemeensoldaat Louis Barrow, zijn werkelijke naam. (New York, (AP) 14.1).

Curaçao.

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs	7368
2e prijs	1268
3e prijs	0644

NEEMT NU DE VOORZORGSMAATREGELEN.

Het Hoofd van de Luchtbeschermingsdienst schrijft:

De aandacht van het publiek wordt gevestigd op het volgende:

1o. Op het ogenblik is phase B van kracht. Zodra echter gedurende deze phase het signaal „Luchtalarm" wordt gegeven door middel van de Sirenes, betekent dit — lees de Openbare Bekendmaking van 16 December 1941 onder D maar na—dat phase D direct in gaat. Gaat dit signaal tussen zonsondergang en zonsopgang dan betekent dit dat de totale verduistering onmiddellijk intreedt. De Ned. Ind. Gas. Mij. dooft alleen de straatverlichting zodat de huurders-gebruikerseigenaars van percelen moeten zorgen dat de daar aanwezige lichten óf direct gedoofd óf onmiddellijk worden afgeschermd op zodanige wijze dat buiten niets zichtbaar is. De bevolking dient er dus goed om te denken dat de Gas Mij. **alleen de straatverlichting dooft en verder niets.** Het nemen van voorzorgsmaatregelen wordt daarom dringend aanbevolen.

2o. **Het telefoneren gedurende het alarm** door tal van particulieren, die gaarne willen weten hoe hun familie het maakt kan aanleiding geven tot grote vertraging in de uitvoering van opdrachten die zowel aan de Militaire macht als aan de Luchtbeschermingsdienst zijn opgedragen. Juist op het moment van „alarm" tot het „alles veilig" signaal heeft de Overheid de lijnen dringend nodig.

Helpt daarom alleen mede en maakt geen gebruik van Uw telefoon, indien dit niet dringend nodig is.

„VERITAS" HULDIGT DE ZUSTERS.

Een heerlijk feest.

In de mooie, gezellige toneelzaal van het Pensionaat Welgelegen te Habaai bevond zich gisteravond één grote familie, die eens echt onder ons het feest der Zusters vieren wilde. Er heerste een blijde stemming onder alle aanwezigen en men hoorde niets dan persoonlijke herinneringen aan de Zusters, die toch zo goed zijn en zoveel gedaan hebben voor alle meisjes tezamen en voor ieder in het bijzonder.

Zijne Excellentie de Gouverneur met Zijn familie en adjudant Emile van de Laarschot waren aanwezig en amuseerden zich kostelijk. Ook Zijne Hoogwaardige Excellentie de Apostolisch Vicarius met tal van Paters woonden deze avond bij en genoten volop. Maar niemand genoot zo zeer als de Zusters zelven, die alle waren opgekomen en die, zoals zij verklaarden een heerlijke avond beleefden.

Mejuffrouw Florence Debrot spreekt het openingswoord.

Het familiefeest werd geopend door mejuffrouw Florence Debrot. Het was haar een aangename en verheugende taak alle aanwezigen hartelijk welkom te heten. De reden van deze feestavond was de Zusters te huldigen.

De leden van „Veritas" hebben duizenden redenen om den Zusters dankbaar te zijn en te huldigen. Reeds lang te voren beraamden de leden grootse plannen ter viering van dit unieke eeuwfeest. Doch de plannen zijn gauw gemaakt, vooral als het hart zo van innige dankbaarheid vervuld is, maar de uitvoering der plannen is lang niet altijd gemakkelijk, vooral hier op Curaçao niet. Helaas moesten de schoonste plannen worden geofferd, maar alles offerden wij niet. Besloten werd een toneelstuk op te voeren, dat „Veritas" den Zusters als geschenk aanbiedt. Onze praestaties zullen verre van volmaakt zijn en wij vragen U niet zo nauw te kijken. Geen der speelsters is ooit te voren op de planken geweest. Wilt vooral zien naar onze goede bedoeling en die is enigszins: onze duizendvoudige dank aan de Zusters tot uiting te brengen. Met dit spel mogen wij U een indruk geven van de moeilijkheden, die de Zusters vooral in de eerste jaren ondervonden en tevens U iets laten zien van het vele, dat bereikt werd. Dezer dagen zijn talloze woorden van dank gesproken. Wij kunnen daar niets meer aan toevoegen, doch wij zullen U door ons spel iets laten zien van het werk der dierbare Zusters.

Natuurlijke gratie en schoonheid van kleedij maakten het spel tot een genot.

Hierop begon het spel. Biezonder geprezen moet worden de aankleding van het toneel en de sierlijke klederdracht der dames. De ouderwetse costuums van jaren terug waren in de puntjes verzorgd en werden met bevallige gratie gedragen. Tot in de kleinste détails was alles keurig verzorgd. Op dit punt was het spel volmaakt. Het eerste bedrijf gaf de aankomst der Zusters weer, terwijl de bevolking vol verlangen afwacht. Pastoor Niewindt komt bij enige dames op bezoek en beklemtoont nog eens uitdrukkelijk de noodzakelijkheid van scholenbouw. En dan komen de eerste Zusters onder daverend applaus van de zaal op Curaçao aan. Kennis wordt gemaakt met de dames en het eerste schoolkind, het meisje Zepha, wordt aan de Zusters voorgesteld. Aardig is het, wanneer een der dames vol trots op de prachtige in gouden lijst gevatte spiegel wijst en met coquette gratie haar hoed en passant schikt. Enige minuten later zegt dan de Overste der Zusters, dat de spiegel er uit moet.

Het tweede bedrijf speelt ongeveer 20 jaar later op Westpunt. Het is de vooravond van Kerstmis. De regen is dagenlang in stromen neergevallen en het volk amuseert zich uitgelaten met dansie-dansie. Er zal met Kerstmis geen priester komen. Enige Zusters klagen ontmoedigd, maar de Overste houdt stand en zij zegt een waarlijk schoon gebed tot den H. Franciscus. Een vondeling wordt binnengebracht en een zieke vrouw verbonden. Dit is één der vele droeve avonden van de Zusters.

In het derde bedrijf zien wij het meisje Zepha terug als een verliefde jonge dame. Zij heeft een gemengde verkering en wil die niet opgeven, maar Zuster Therèse, die haar waarschuwde voor dit huwelijk, ligt op sterven aan de gele koorts en haar dood doet Zepha inzien, dat zij verkeerd handelt en de „bonita joncuman" fluit tevergeefs. Aardig in dit bedrijf is de koopvrouw.

Oma Zepha verdedigt de belangen der Zusters.

In het laatste bedrijf is Zepha een oude vrouw van 90 jaar geworden. Bewonderenswaardig is de wijze, waarop zij haar jaren draagt en ook de manier, waarop zij de Zusters verdedigt, die in „de Wekker" worden aangevallen als achterlijk. Zij beleeft de vreugde, dat haar enige kleindochter in het klooster treedt.

Dit is de simpele inhoud van het stuk, dat echter zeer goed gespeeld werd en vol zat van fijne zetjes en opmerkingen. De 90-jarige Oma was een pracht Oma: het was de Oma uit een sprookje. De gebaren en zegswijzen van deze Curaçaose hoogbejaarde dame gaf ons een beeld van de Oma, waarvan wij allen gedroomd hebben en die velen onzer ook gehad hebben.

Ook de andere speelsters gaven keurig spel te zien en met onovertroffen gratie gaven de jonge dames een beeld van het hoofse leven uit vervlogen tijden. Lief was ook de zang vooral in het eerste bedrijf. Waren de genodigden dankbaar, hoe veel te meer dan de Zusters, die haar geliefde oud-leerlingen zo schoon iets van haar leven zagen uitbeelden.

Pater Brada dankt en vraagt het gebed der Zusters.

Pater Brada, de geestelijke adviseur van Veritas, dankte na afloop alle aanwezigen, in het bizonder de beide Excellenties, Mevrouw Wouters en de erevoorzitster van „Veritas", mejuffrouw Wouters. Hij maakte bekend, dat de heer Van Haren het stuk gemaakt had en met zijn talenten geholpen had. Tot de Zusters richtte hij zich, om te vragen, dat zij haar dank aan de meisjes wilden omzetten in gebed. Hij vroeg het gebed voor zijn 50 Veritanen, die als jonge meisjes ook haar moeilijkheden hebben juist als Zepha.

Tussen de bedrijven door spraken de Venezolaanse dames Maria de Dominguez en Margarita de Osorio, die ieder vol ontroering een dankwoord tot de Zusters richtten. De eerste dame hield een, door herhaald applaus onderbroken, bewogen speech, waarin zij vooral ook haar vereerden leermeesteressen herdacht. Zij feliciteerde ook de beide Excellenties met het bezit van de Zusters. De tweede dame hield in prachtig Spaans een schitterende declamatie.

De muziek op deze heerlijke avond werd verzorgd door de heren Jac. Palm, Abr. Capello, Angel Morcos, Alb. Hollander en Willem Hellburg. Deze heren verdienen een extra woord van dank voor de keurige muziek. De heer Palm vooral heeft recht op dank, temeer daar hij bijkans bij alle gelegenheden zijn grote muzikale gaven in dienst gesteld heeft van de feestviering.

In het vierde bedrijf maakte Oma Zepha zich kwaad op de pers en onder groot enthousiasme van de aanwezigen dorst zij het zelf wagen te zeggen, dat alles wat in de krant staat, niet altijd waar is en dat zelfs van wat in de „Amigoe di Curaçao" staat, niet alles waar is. Het verheugde ons uit deze opmerking te vernemen, dat zelfs Oma Zepha een getrouw lezeres van de „Amigoe di Curaçao" was. En zou het standpunt van Oma niet een verouderd standpunt zijn? Of...... zou die oude, wijze Zepha toch een klein beetje gelijk hebben?

GEBREK AAN LEVENSMIDDELEN.

Een Zeeman schrijft ons het volgende, dat zeker de aandacht zal hebben:

De berichten in de couranten van de laatste tijd vermelden, dat de Santa-boten, de voornaamste aanvoerders van voedingsmiddelen voor Curaçao, voorlopig geen vaste dienst kunnen onderhouden.

Reeds nu worden er klachten gehoord van diverse huisvrouwen over een tekort aan levensmiddelen en over een daaraan te wijten prijsverhoging.

Het is daarom wellicht goed het volgende eens te overwegen:

De schepen der C. S. M. komen elke drie dagen in Venezuela en doen, uit- en thuisvarend, Maracaibo aan, waar veelal gelegenheid is om voedingsmiddelen te laden, die daar te kust en te keur te koop zijn. Elke tanker heeft een flink laadruim met een boom erboven en bovendien een winch aan dek. Deze tankers zouden dus best kunnen dienen voor vervoer van levensmiddelen.

Ook zouden alle schepen van de C. S. M. om te beginnen hun eigen proviand in Maracaibo kunnen kopen of op hun laadhaven, dan bleef de voeding, die nu steeds aan die reeks van schepen te Curaçao wordt verstrekt, op het eiland en zou dit al een merkbare verlichting geven.

LANDSEXAMEN 1941.

Overeenkomstig met het Staatsexamen H.B.S. B.

Schriftelijk gedeelte gehouden op 8, 9, 10, 11, 12 en 13 December 1941. Mondeling gedeelte afgenomen op 8, 9 en 10 Januari 1942. Aantal candidaten: 3. Afgewezen: 1 candidaat. Geslaagd: Mej. Th. Maal en de heer P. L. de Haseth.

EEN NIEUWE ONDERSCHEIDING.

Naar wij vernemen, is den heer J. Jongejan, die kort geleden uit handen van Zijne Excellentie den Gouverneur het Kruis van Verdienste ontving, thans een verdere onderscheiding te beurt gevallen.

Het heeft der Engelse Regering nl. behaagd, dezen stoeren Nederlander te benoemen tot "Honorary Member of the Order of the British Empire". Wij bieden den heer Jongejan onze welgemeende gelukwensen aan.

DE VICTORIE-REDE VAN ROOSEVELT.

Gisteravond ontving de directie van West End per vliegtuig een belangwekkend journaal, dat hedenavond nog in het theater zal draaien.

Allereerst de victorie-rede van President Roosevelt en vervolgens de herdenking der helden van Hawaii door de Verenigde Staten. Dan zijn er nog talrijke beelden over de mislukking van de Duitse veldtocht in Rusland.

S.U.B.T. — MARATHON.

Door het S.U.B.T.-bestuur is de datum van bovengenoemde wedloop vastgesteld op 8 Februari e.k.

Eenieder, mits niet geroyeerd of geschorst door de C.A.B., mag hieraan deelnemen. Een uurtje vóór de aanvang kan gratis ingeschreven worden. Het traject is gelijk aan dat van het vorig jaar en zal nog worden bekend gemaakt. Afstand: 5800 M.

Voor de S.U.B.T.-leden zijn vier prijzen beschikbaar gesteld, terwijl de C.A.B. hopelijk voor den winnaar, niet-lid, die de beste tijd maakt, een trofee zal uitloven.

Met het oog op de aanstaande spelen te Baranquilla is dit voor onze lange afstandlopers een prachtgelegenheid om zich voor te bereiden.

BOTICA'S.

Deze week hebben de volgende botica's de Zondag- en nachtdiensten:
Otrabanda: Emma.
Punda: Excelsior.

CHÈQUE-KOERSEN.

De Plaatselijke Banken noteren de volgende koersen:

	Inkoop.	Verkoop.
Batavia	99.50	100.50
Paramaribo	99.50	100.50
Caracas	48.50	50.50
New York	1.8850	1.9050
Londen	7.55	7.65
Zürich	—	47.—

BURGERLIJKE STAND.

Bevallen op: Dec. 31 Bartels Daal, Rüna echtg. v. Honig, Jacobus, J. d; Jan. 1 Cijntje, Dorothea Virgina d; Dec. 31 Florentina, Sepherina Johanna d; Jan. 1 Wernet, Maria Theodora z; Dec. 30 Marine, Felicia Beatrice d; Dec. 31 Strijk, Eleonora Adolphina Gerardina echtg. v. Klosteren, E. G. L. d; Dec. 31 Isijk, Justina Eugenia z; Dec. 31 Atelita, Elena Estrelia echtg. v. Willems, T. M. d; Dec. 31 Fullinck, Antonia Cordilia d; Jan. 3 Calorina, Irma Josefita echtg. v. Martina, O. C. z; 1 Desman, Josefina echtg. v. Nivillac, I. Th. z; 1 Kelly, Martina echtg. v. Russel, A. W. d; 4 Sambo, Priscilia Elisabeth z; 6 Martina, Eugenia Virginia echtg. v. Loran, E. F. z; 2 Obispo, Josefa Antonia Escolatisca echtg. v. Teresa, H. A. z; 5 Ponsen, Elisabeth echtg. v. Telle, L. d; 5 Virginie, Anna Julia Rodriguez echtg. v. Carolina, P. M. z; 3 van Willigen, Elisabeth Anna Maria echtg. v. van der Meer, P. K. C. d; 5 Soliana, Maria Mercedes echtg. v. Coeman, P. A. z; 6 Ecury, Aura Maria Estella echtg. v. van Haaren, R. H. Ç. d; 8 Violenes, Marie Augusta echtg. v. Mercalina, C. E. z; 3 Scorea, Guillermina d.

Ondertrouwd op Januari: 2 Themen, Julius Gerhard Arnold en Vanenburg, Metha Emelin; 6 Goedgedrag, Celestino Marcelino en Louis, Teodora Matilde; 8 Vyent, Julius Ulsiem Leonard en Verbist, Johanna Elisabeth Leonie; 8 Koeiman, Pedro Hyronimus en Monte, Simona Florencia; 8 Wetstede, Marius Christiaan en Poryne, Theodora; 8 Da Costa Gomez, Lloyd Clemencau en Aguillon, Eusebia Antonia; 8 Chaclin, Jose Cupertino Mauricio en Abdala, Banant Cantalicia; 8 Sleur, Louis Johannes en Junsch, Daisy Catharine: 8 Wijshijer, Arnold Rudolf en oehlers, Ivna Marie.

Getrouwd op Januari: 7 Koffie, Segundo Panfilo en Godfried, Maria Eugenia Virgen.

Overleden op: Dec. 31 Baly, Vilma Winefred 10 m.; Dec. 29 Isidora, Johanes Urbanus 58 j.; Dec. 30 Ignacia, Lourens Marcellius 76 j.; Dec. 27 de Vos, Johann 59j.; Dec. 27 Bibiana, Francisco Marcus echtg. v. Paulina, R. A. 66j.; Dec. 31 Antonia, Felix Martinus 54j.; Jan. 1 Meynaar, Hilda Gertrude echtg. v. Gout, W. 36 j.; 1 Lee, Ah Lee 43 j.; 1 Steenmij, Lilian Anacleta 5m.; 5 Berenos, Catharina Jacqueline Marie 8m.; 5 Vonsee, Irma Agnes 9m.; 3 Agustin, Agustin 54 j.; 4 Tweeboom, Maria Elizabeth 73j.; 4 Alexander, Mildred Sixta 4m.: 3 Brasch, Tomas Antonio Geronimo 32 j.

Hoeveel Zusters van Roosendaal werken voor hoeveel kinderen?

Het volgende staatje geeft een nauwkeurige opgave van de aantallen leerlingen, welke de scholen der Zusters bezoeken, verstrekt door den Inspecteur van het Onderwijs, Dr. W. Goslinga.

	Jongens	Meisjes	Totaal
St. Martinusgesticht, Willemstad Afd. A. M.U.L.O.	—	688	688
St. Martinusgesticht, Willemstad Afd. B. G.L.O.B.	—	342	342
San Mateo, Willemstad G.L.O.B.	—	630	630
Wishi, Willemstad G.L.O.B.	—	248	248
Totaal te Willemstad	—	1908	1908
Santa Maria G.L.O.B.	286	252	538
Jan Doret G.L.O.A.	162	121	283
Willebrord G.L.O.A.	81	102	183
Santa Martha G.L.O.A.	131	132	263
Barber G.L.O.A.	199	207	406
Westpunt G.L.O.A.	140	141	281
Totaal in de buitendistr. van Curaçao	999	955	1954
Kralendijk (Bon.) G.L.O.B.	—	344	344
Rincon (Bon.) G.L.O.A.	154	122	276
Totaal	154	466	620
Voorbereidende klassen en bewaarscholen te Willemstad	392	422	814
Voorbereidende klassen en bewaarscholen te Kralendijk	24	35	59
Nijverheidsonderwijs te Willemstad	—	70	70
Algemeen Totaal	1569	3856	5425
Voorbereidende klassen (MULO)	53	73	126
Bewaarschool (St. Martinusgesticht)	104	124	228
Fröbelschool (Sta Familia)	165	160	325
Fröbelschool (Wishi)	70	65	135
Fröbelschool Bonaire (Kralendijk)	24	35	59
Totaal	416	457	873
Nijverheidsschool	—	70	70
Algemeen Totaal	1569	3856	5425

Onderstaand staatje wijst de werkkrachten aan, die bij deze hoeveelheden kinderen werken.

		Zusters	Leken
St. Martinusgesticht Afd. MULO)		9	11
St. Martinusgesticht Afd. G.L.O.B.)		3	5
Santa Familia (San Mateo)	G.L.O.B.	6	8
St. Theresiaschool (Wishi)	G.L.O.B.	2	4
Santa Maria	G.L.O.B.	3	8
Jandoret	G.L.O.A.	3	3
Willibrord	G.L.O.A.	3	2
Santa Marta (Soto)	G.L.O.A.	3	3
Barber (St. Joseph)	G.L.O.A.	3	5
Westpunt	G.L.O.A.	3	3
Totaal op Curaçao		38	52
Bonaire (Kralendijk)	G.L.O.B.	4	4
Bonaire (Rincon)	G.L.O.A.	2	4
Totaal		6	8
Voorbereidende klassen Afd. A.)	) St. Martinusgesticht	3	1
Bewaarscholen Afd. B)		1	3
Santa Familia (San Mateo)		2	4
St. Theresia-school (Wishi)		0	3
Bonaire (Kralendijk)		0	2
Totaal		6	13
Nijverheidsschool te Willemstad		1	3
Algemeen totaal		51	76

Bovendien verblijven op het Sint Martinusgesticht nog 22 Zusters bestaande uit oudere Zusters en Zusters, die met het onderhoud en de lopende gang van zaken belast zijn.

Op het, helaas, voorlopig gesloten Pensionaat Welgelegen te Habaai verblijven 53 Zusters. In totaal zijn er **123 Zusters** van Roosendaal op Curaçao en Bonaire werkzaam.

Van de Fronten.

23.000 JAPANNERS BIJ CHANGSHA GEDOOD.

Het Chinese communiqué deelt mede, dat 23.000 Japanse lijken geteld werden op de slagvelden in het Noorden van de Hunanprovincie, sedert de onsuccesvolle Japanse campagne tegen Changsha begon. Hieraan werd toegevoegd, dat 3000 Japanners de Chinese posities ten Westen van Canton aanvallen. Er werden geen biezonderheden verstrekt over de gevechten (Chungking, (AP) 14.1).

VERSTERKINGEN ARRIVEREN IN BURMA.

Officieel werd bekend gemaakt, dat versterkingen in land- en luchtstrijdkrachten in Burma arriveerden, terwijl nog meer onderweg zijn. Het communiqué zeide, dat de nieuwe versterkingen zullen dienen in de strijdkrachten van Luitenant Generaal T. J. Hutton, vroeger hoofd van de Generale Staf in Indië, die de vorige maand benoemd werd tot de bevelvoerende Britse officier in Burma. Men zegt, dat de luchtafweerbatterijen voor Rangoon en andere sleutelpunten versterkt zijn en nog meer grondpersoneel voor de vliegtuigen op Birmaanse vliegvelden geland zijn. Sommige van deze vliegvelden zijn verborgen vlak bij de grens van Thailand, dat door de Japanners bezet is.

Nieuwe Britse en Indische troepen, uitgerust voor ogenblikkelijke actie, worden beschouwd als het teken, dat Burma de basis zal worden voor een offensief tegen de lang blootgestelde Westelijke Japanse flank in Malakka. De autoriteiten pogen de Japanse radio-propaganda te bestrijden waarmede men poogt de inlanders bang te maken met verhalen, dat Japanse vliegtuigen Rangoon plat zullen bombarderen binnen de volgende drie dagen, terwijl zij het advies krijgen te vluchten tot een afstand van tenminste 15 mijl van de stad (Rangoon, (AP) 14.1).

JAPANNERS BEREIKEN TAMPIN OP MALAKKA.

Het agentschap Domei deelde mede, dat de Japanners Tampin bereikt hebben aan de grens van Negri Sembilan en Malakka op 120 mijl van Singapore (Tokio, (AP) 15.1).

BINNEN 2 MAANDEN.

Berichten uit Bangkok, de hoofdstad van het door de Japanners bezette Thailand delen mede, dat volgens den zegsman van de Japanse Ambassade de val van Singapore zeker binnen de twee komende maanden zal plaats hebben (Berlijn, (AP) 15.1).

EEN DELICATE PHASE.

Op de belangrijkheid om Groot-Brittannië's lucht- en vlootbasis Malta te neutraliseren door voortdurende bombardementen werd wederom de nadruk gelegd door Italiaanse autoriteiten en nieuwsbladen, als een belangrijk deel in de slag van de Middellandse Zee. „Il Messagero" beweerde, dat Malta de sleutel is voor de overwinning in de Middellandse Zee en legde uit, „dat de strijd in de Middellandse Zee een biezonder delicate phase is ingegaan. Met het oog op de gevolgen van de slag in Libye is het openhouden van de Middellandse Zee voor het transporteren van voorraden van biezonder belang en dit is dan ook de reden van de onverzoenlijke aanvallen op Malta".

„Il Tevere" dreigde Groot-Brittannië met „voorraden, welke de As in reserve heeft". (Rome, (AP) 15.1).

GEEN POST MEER NAAR NOORDELIJKE MALAKKA STATEN.

De Imperiale strijdkrachten stelden zich heden op langs een nieuwe defensielinie ergens in het Zuiden van Malakka, terwijl een officiële mededeling bekend maakte, dat de Britse postdiensten thans alleen nog in Singapore en Johore werken. Alzo werd de bevolking van Singapore er zich van bewust, dat nog slechts een-vijfde deel van het grondgebied en ongeveer een-vierde der bevolking van Malakka in Britse handen bleef en dat Johore nog de enige der inlandse staten is, die niet bezet is door de Japanners of waarin zij nog niet zijn doorgedrongen. De bekendmaking van de posterijen werden gedaan, omdat de bewoners van Singapore nog steeds zegels verspilden op brieven geadresseerd naar punten in Noord- en Midden-Malakka, die zich reeds in vijandelijke handen bevinden. Men maakte niet bekend, waar de nieuwe defensielinie getrokken werd, doch wel werd te kennen gegeven, dat nog weinig van de staten Negri en Sembilan aan de Westkust en Pahang aan de Oostkust onder effectief toezicht bleef van de Britten. De nieuwe linies werden door de Britten geconsolideerd in een neerstromende regen. Laaghangende stormwolken gaven Singapore enige rust van luchtaanvallen. De voorbereidingen worden verdubbeld om het hoofd te bieden aan de grote proef, die volgens allen voor de boeg ligt (Singapore, (AP) 14.1).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

Het Russisch middernachtelijk communiqué luidt als volgt: „Op 14 Januari zetten onze troepen de opmars naar het Westen voort. Bij koppige gevechten veroverden onze eenheden talrijke tropeeën en bezetten zij een aantal bewoonde plaatsen, waaronder Medyn. Op 13 Januari werden 22 Duitse vliegtuigen vernield. Wij verloren 8 toestellen."

Medyn ligt op 30 mijl ten Westen van de Moskou-Bryansk spoorlijn in de voortgezette opmars naar Vyazma. Medyn ligt 25 mijl ten Westen van Maloyaroslavets (Moskou, (AP) 15.1).

BRIEVEN VAN DUITSERS.

De correspondent van „Izvestia" aan het Zuidelijk front deelde mede, dat een buitgemaakte niet geposte brief van den Duitsen onder-officier Karl Weg zeide: „De Russen gunnen ons geen rust. Zij openen een verschrikkelijk kanonvuur. Velen van ons behoren niet meer tot de levenden. Mijn God, wat kunnen wij verwachten? Laatst werden wij door de Russen beschoten. Het Hoofdkwartier werd getroffen en vele officieren werden gedood".

De Duitse Majoor Spangenberg gaf toe in een niet geposte brief: „De Russische aanvallen, de vorst en de winden zijn zeer onprettig. Als het zo voortgaat zullen wij hier onze benen breken" (Moskou, (AP) 14.1).

DE AS OPENT EEN LUCHTOFFENSIEF.

Een groot luchtoffensief van de As in het Middellandse Zee-gebied scheen goed onderweg, terwijl Duitse en Italiaanse vliegtuigen Malta onophoudelijk bestookten, Britse verbindingslinies over Cyrenaica bombardeerden en de Imperiale troepen aanvielen, die pogen Generaal Rommels strijdkrachten tot een gevecht te dwingen. De bombardementen op Malta bij dag en nacht zijn er echter tot nu toe niet in geslaagd de vliegvelden van Malta buiten gevecht te stellen, hetgeen bewezen werd door de bekendmaking van de Raf, dat aanvallen werden ondernomen op de Sicilische luchtbasis Catania en op Tripoli.

Bekwame bronnen, die weken geleden grote luchtoperaties voorspelden in de Middellandse Zee als een van Hitlers voornaamste winter-activiteiten, verklaarden, dat het nog te vroeg is om vast te stellen of de Duitsers van plan zijn Malta te invaderen. Het is onwaarschijnlijk, dat zij het zullen proberen tenzij zij eerst in staat zijn Malta's eigen stootkracht te vernielen. De toekomst van de slag van Libye scheen aldus elke dag meer af te hangen van de bedrevenheid der wederzijdse luchtstrijdkrachten en duikboten om de voorraadlinies ver van het slagfront door te snijden.

In verband daarmede wezen ingelichte bronnen erop, dat de situatie van de Imperiale en As-strijdkrachten opmerkelijk parallel loopt. Het Britse leger is grotendeels afhankelijk van voorraden, die van Alexandrië over zee vervoerd worden naar de havens van Tobruk en Derna, zodat de Luftwaffe die havens waarschijnlijk van bases op Creta uit bombardeert. Intussen bombardeert de Raf op gelijke wijze Rommels voorraadhaven Tripoli van Malta uit. Tenslotte moeten de voorraden voor beide partijen honderden mijlen over land worden getransporteerd, zelfs na de gevaren op zee overkomen te zijn. (Caïro, (AP) 14.1).

5 MILLIOEN TON.

De As heeft bijna 5 millioen ton scheepsruimte verloren door Britse zee- en luchtaanvallen sedert de oorlog begon. Deze mededeling kwam van ingelichte zijde op grond van communiqué's van de Britse Admiraliteit en de Royal Airforce (Londen, (AP) 15.1).

NIEUWS VAN OVERAL.

— **Washington:** Het Departement van Financiën maakte bekend, dat de Noordamerikaanse autoriteiten op de Philippijnen „vele millioenen dollars" aan activa hebben vernietigd of verwijderd, teneinde te voorkomen, dat deze in Japanse handen zouden vallen.

— **Londen:** De radio van Vichy verstrekte een bericht uit Istanbul, dat een handelsverdrag getekend is tussen Turkije en Italië, volgens welk Turkije 2.500.000 pond gedroogde vis zal exporteren naar Italië in ruil voor manufacturen.

— **Washington:** Het Noordamerikaanse Departement van Oorlog deelde mede, dat de Japanners een proclamatie hebben uitgegeven op de Philippijnen waarbij de doodstraf wordt gesteld voor eenieder, die een Japans soldaat of burger verwondt en dat 10 gijzelaars zouden worden genomen, indien de aanvaller niet zou kunnen worden gevonden.

— **Washington:** Cordell Hull weigerde commentaar te leveren op de conferentie te Rio de Janeiro en verklaarde, dat elk commentaar van Welles zou moeten komen, die zich ter plaatse bevindt.

— **Washington:** Hubertus van Mook, Luitenant Gouverneur Generaal van Nederlands Oost Indië arriveerde per vliegtuig uit Batavia. Men verneemt, dat hij besprekingen zal houden met de Regerings-autoriteiten over de samenwerking tussen Britten, Nederlanders en Noordamerikanen in de oorlogszone in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan.

— **Berlijn:** Goebbels verklaarde, dat hij thans in staat is verslag uit te brengen aan Hitler over de succesvolle beëindiging van de inzameling van winterkleding voor het nazie-leger in Rusland. Hij zeide, dat 67.232.686 kledingsstukken waren bijeengebracht.

— **Washington:** Het State Department heeft 1800 namen gevoegd bij de zwarte lijst van firma's en personen, die volgens de mening van het State Department handelen ten gunste van de Asmogendheden of personen aan wie de uitvoer van verscheidene goederen schadelijk wordt geacht voor de defensie der Verenigde Staten.

— **New York:** De Britse radio gaf toe, dat Russische versterkingen voor de nieuwe slag van de Krim geland zijn te Feodosiya op het schiereiland van Kerch. Grote concentraties van Russische schepen, die troepen en oorlogsmaterialen ontschepen van allerlei soort, zouden volgens de radio zijn gebombardeerd door Duitse piloten.

— **Rio de Janeiro:** De formele opening van de Inter-Amerikaanse conferentie is gesteld op 17.30 uur met een toespraak door President Getulio Vargas van Brazilië in het Palacio Tiradentes. De Afgevaardigden wachtten met gretigheid op de toespraak van Sumner Welles bij de openings-zitting. Gemeld wordt, dat Ruiz Guinazu van Argentinië ook zal spreken. Dit is de derde bijeenkomst van Pan-Amerikaanse Ministers van Buitenlandse Zaken sedert 1939, terwijl thans 10 van de 21 Republieken in oorlog zijn.

— **New York:** De Britse radio deelde mede, dat het Rode leger een frontaanval heeft ondernomen tegen de Duitse divisies, die bij Mozjaisk zijn opgehoopt op 57 mijl ten Westen van Moskou en dat een „verwoede slag daar nog steeds aan de gang is". De omroeper zeide, dat een sleutelpositie verschillende malen van eigenaar wisselde.

— **Londen:** Een militaire commentator zeide, dat de Britse druk op de As-posities te Halfaya wordt volgehouden.

— **Berlijn:** De officiële Duitse radio zeide, dat volgens bekendmaking van het Hoofdcommando de Russen aanvallen in de richting van Taganrog aan de Zee van Azov op 40 mijl ten Westen van Rostov. De defensieve gevechten van de Duitsers worden voortgezet aan de centrale- en Noordelijke fronten,

— **Londen:** Koning George van Hellas en Koning Peter van Joegoslavië tekenden een overeenkomst waardoor de twee landen verenigd worden in de defensie, de buitenlandse politiek en de buitenlandse handel.

— **New York:** De Britse radio deelde mede, dat het Chinese leger zich op 15 mijl van Yochow bevindt, de hoofdbasis der Japanners in het Noorden van Hunan, van waaruit de mislukte Japanse aanval op Changsha werd ondernomen. De radio meldde verder Chinese successen nabij Canton, waar zij een stad aan de rivier Lupao ten Noorden van Canton, veroverden en een groter stuk van de Canton-Kowloon spoorlijn bezetten.

ZUID-AMERIKA.

COLOMBIAANSE TROEPENBEWEGINGEN.

De Secretaris van het Colombiaanse Ministerie van Oorlog deelt mede, dat Colombiaanse troepenbewegingen plaats hebben zowel aan de kusten van de Stille Oceaan als van de Caraïbische Zee „om redenen in verband met de nationale defensie en de bescherming van de Colombiaanse neutraliteit". Het aantal troepen is onbekend noch de plaatsen waar deze zich bevinden. Men gaf echter te kennen, dat alle strategische posities ter bescherming van de toegangswegen door Colombia naar het Panamakanaal beschermd worden. (Bogota, (AP) 14.1).

EEN H. MIS VOOR DE ZUSTERS.

Ter gelegenheid van het Eeuwfeest der Zusters van Roosendaal op Curaçao, laat de Eucharistische Kruistocht van Otrabanda een Plechtige H. Mis opdragen in de St. Anna-kerk op as. Zaterdag, 17 Januari, om 7 uur. Het Zangkoortje van de E.K. zal de H. Mis zingen.

ALLERLAATSTE NIEUWS

Britse en Nederlandse gevechtsvliegtuigen bestreden de Japanse aanvallers boven Singapore gedurende een lange periode op hedenmorgen in een grimmig schuiltjesspel in de regenwolken, die over het eiland dreven. Door de openingen zag de AP-correspondent een warboel van vliegtuigen wenden en glijden, terwijl het geluid van de machinegeweren kon worden gehoord. Regenbuien hingen als een sluier voor gevechten die in de verte plaats hadden. Eens viel een vliegtuig door het wolkendek ter aarde.

Volgens den commentator van de British Broadcasting Corporation in Kuibysjev zijn de Russen vastbesloten de Duitsers zich voor de winter niet slechts tot Smolensk te laten terugtrekken, dat op 210 mijl ten Westen van Moskou ligt.

Het communiqué van Batavia deelt mede, dat de Japanners heden een bomaanval uitvoerden op militaire objectieven nabij Amboina op de Molukken. Verdere belangrijke biezonderheden betreffende de aanval worden verwacht.

Een zegsman van het Chinese leger verklaarde, dat slechts 10.000 Japanse soldaten ontsnapten van de 70.000, die geworpen werden tegen de Chinese verdedigers van Changsja. Hij zeide, dat de rest dood gelaten werd op de slagvelden ten Noorden van de stad of gevangen werden bij omsingelingen door het Chinese tegenoffensief.

De Britse radio zeide, dat volgens bekendmaking van de Duitse radio, nieuwe gijzelaars zullen worden gepakt — deze keer in België — voor de talrijke handelingen van sabotage aan de spoorlijnen en voor aanvallen op Duitse soldaten.

De radio van Rome deelde mede, dat volgens een bericht uit Tokio Japanse strijdkrachten geland zijn op een eiland van de Rhio Archipel, even ten Zuiden van Singapore.

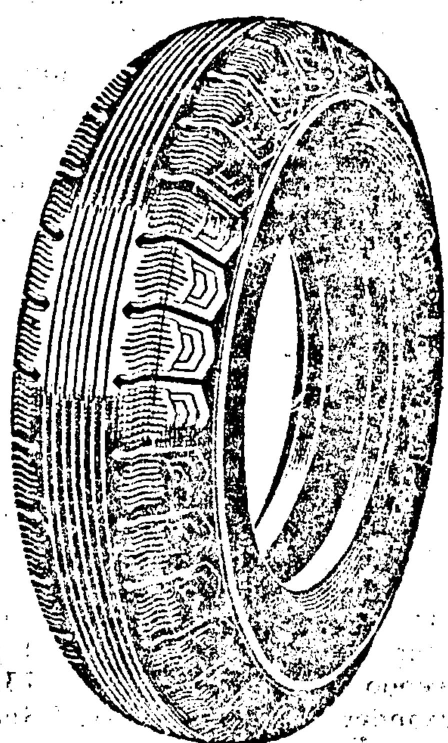
Het Britse Ministerie van Luchtvaart deelt mede, dat Britse bommenwerpers in de afgelopen nacht het Noord-Westen van Duitsland hebben aangevallen. Hamburg, Emden en andere Duitse havens werden gebombardeerd en grote branden werden gesticht in de dokken en scheepswerven. **Ook werden aanvallen ondernomen op de dokken te Rotterdam en op de vliegvelden in Nederland. 5 Britse vliegtuigen worden van deze operaties vermist.**

De Nederlandse Regering in Londen gaf opdracht voor de ogenblikkelijke registratie voor militaire dienst van nieuwe klassen van Nederlandse burgers, die zich thans in het Verenigd Koninkrijk bevinden. De opdracht betrof mannen met de leeftijden van 18 tot 20 jaar en van 38 tot 41 jaar.

Sumner Welles en Ruiz Guinazu hielden een bespreking van 25 minuten in de hotelkamer van laatstgenoemde te Rio de Janeiro. Geen commentaar werd geleverd. Welles vertrok glimlachend van de bijeenkomst en deelde aan de verslaggevers mede, dat hij „een hartelijk aangenaam gesprek had met mijn ouden vriend, den Minister van Buitenlandse Zaken van Argentinië".

Graaf Ciano arriveerde hedenmorgen in Budapest op uitnodiging van den Hongaarsen Premier Laszlo de Bardossy.

Het communiqué van het Keizerlijke Japanse hoofdkwartier deelt mede, dat Japanse troepen, welke voortrukken aan de Westelijke zijde van het Malakka schiereiland, in de afgelopen nacht de grens tussen de staten Malakka en Johore hebben overschreden en het spoorwegknooppunt Gemas bezet hebben. Gemas ligt op ongeveer 110 mijl ten Noord-Westen van de Straat van Johore, welke het eiland Singapore van het vasteland scheidt.

Met de Pioniers door Borneo.

Moeizame Arbeid in de Binnenlanden.

Borneo is opeens in het brandpunt van ieders belangstelling gekomen. In „Geef Acht", orgaan van de Nederlands Indische weermacht, troffen wij het volgende levendige artikel aan, dat enige indruk geeft van dit schatrijke, maar moeilijk te exploiteren land. Borneo is in grootte het derde ter wereld.

Tot de meest aantrekkelijke afwisselingen in de dienst van de pioniers kunnen zeer zeker die werkzaamheden worden gerekend, welke opgedragen worden aan de zg. „Waterdetachementen". Hieronder verstaat men pionierafdelingen, die uitgezonden worden naar de buitenbezittingen met opdracht de bevaarbaarheid der grote rivieren te verbeteren door de verschillende zich in de belangrijke verkeersaders voordoende belemmeringen op te ruimen. Op Sumatra bestaan de rivier-opruimingen hoofdzakelijk uit het verwijderen van voor de scheepvaart hinderlijke zware boomstammen. In Borneo behoren de in sommige rivieren zo gevaarlijke stroomversnellingen te worden verbeterd, door het doen springen van rotsblokken. Onderstaand verhaal handelt nu over een Waterdetachement in Borneo.

Het doel van de opruimingen, ons opgedragen, was verbetering van de verbinding met Long Nawang, die hoofdzakelijk plaats had langs de Kajan en soms ook langs enige zijrivieren.

In het hartje van Borneo, slechts enkele dagmarsen verwijderd van de grens met Serawak, het land van Radjah Brooke ligt de post Long Nawang, opgericht om er de orde en rust in de Apoe Kajan — het gebied van de koppensnellers — te handhaven.

De Dajakse roeiers zijn kundig en trouw.

Om dit garnizoen van al het nodige te voorzien, is te Boelongan — tot waar de K.P.M.-schepen kunnen komen — een Etappedienst ingesteld. Van hieruit vertrekt elke maand stroomopwaarts een transport bestaande uit een tiental prauwen, elk met een laadvermogen van ongeveer 2 ton en bemand door 7 of 8 Dajakse roeiers, die hiervoor uit de Apoe Kajan de rivier komen afzakken en van deze gelegenheid tevens gebruik maken om te Boelongan de nodige inkopen te doen. Voor degenen, die voor het eerst op Borneo voet aan wal zet, is het aanvankelijk een vreemd gezicht deze prachtig gebouwde Dajaks, op een lendendoek na in Adams costuum, door het plaatsje te zien rondflaneren of soms zelfs in een van de weinige taxis, die Boelongan bezit te zien rondtoeren.

De tijd, waarin de rond 400 km. tussen Boelongan en Long Nawang wordt afgelegd door de transporten, varieert tussen 6 en 12 weken naargelang men weinig of veel met bandjirs heeft te kampen en er weinig of veel lading is. Van deze tijd worden 2 weken in beslag genomen door het overdragen der goederen langs een 28 km. lange reeks stroomversnellingen, de Bem Brem (= donder), welke voor prauwen onpasseerbaar is.

Uit deze lange tijdsduur blijkt wel, dat de transportdienst naar Long Nawang alles behalve een sinecure is. De Kajan is een uiterst lastig te bevaren rivier met vele en gevaarlijke stroomversnellingen „kihams" genaamd en het vereist van het personeel van de Etappedienst dan ook heel wat beleid en doorzettingsvermogen om iedere maand de aan hun zorgen toevertrouwde goederen en mensenlevens heelhuids op de plaats van bestemming te krijgen. Aan hen en aan de trouwe Dajakse roeiers, die hun transportcommandanten door dik en dun bijstaan, moge hier gaarne hulde worden betuigd.

Om zo'n kiham te verbeteren, moesten alle hinderlijke, uitstekende stenen, die in de door de prauwen te volgen vaargeul lagen, worden opgeblazen. Aangezien echter de waterstand in de rivier zeer wisselvallig is, kon niet worden volstaan met het vormen van een enkele smalle vaargeul voor de prauwen, maar moest bij de kiham de gehele oever waarlangs de vaarroute loopt van hinderlijke uitstekende stenen worden gezuiverd. Dit impliceerde het opruimen van aanzienlijke hoeveelheden gesteente, hetgeen de reden was, dat hiervoor gedurende verscheidene jaren in het droge seizoen (Mei-September) een detachement Pioniers naar de Kajan werd gedirigeerd.

Na langdurige voorbereidingen verlaten de pioniers de beschaving.

Het uitzenden van zo'n detachement van ongeveer 30 militairen sterk vereiste altijd een grondige voorbereiding; niet alleen moest worden gezorgd voor voldoende voorraden voor een verblijf van enkele maanden in de rimboe, ook moest terdege aandacht worden besteed aan een waterdichte verpakking van alles wat niet nat mocht worden, o.a. de ontstekingsmiddelen. Voorts moesten de autoriteiten in Boelangan tijdig de nodige roeiers voor het geniedetachement bestellen, want deze kwamen uit de bovenstroomse Kajanof Bahaukampongs, waarheen het zenden van een bericht 2 à 3 weken in beslag nam.

De laatste hand aan alle voorbereidingen werd altijd gelegd in Boelongan zelf, waar alles nog eens terdege werd nagegaan voordat de goederen over de prauwen werden verdeeld. Iedereen was echter blij als de dag van vertrek voor het detachement eindelijk was aangebroken, de laatste colli werden in de prauwen geladen, er werd appèl over de roeiers gehouden, een laatste saluut met opgeheven dajongs aan de beschaving, en de vloot vertrok.

Over de eerste 100 km. deden we 4 of 5 dagen, dan hadden we de min of meer eentonige benedenrivier achter de rug en kwamen we aan de eerste stroomversnelling, de kiham Raja. Hier maakten wij gebruik van de vaargeulen door onze voorgangers in vroegere jaren aangelegd, zodat er niet behoefde te worden uitgeladen en het oponthoud kort was. Alleen de passagiers gingen even de benen strekken en liepen met de wapens een eindweegs langs de oever om daar weer in te stappen. Ge zult begrijpen, dat het tenue bij deze prauwexcursies uiterst summier was, het bepaalde zich meestal tot de traditionele „pendek" met of zonder shirt en bamboehoed. Wij waren in de enkele dagen allen echte „rivierbewoners" geworden, dajongden mee met de Dajaks, sprongen op de grindbanken ook uit de prauw om te helpen voortduwen, deden mee aan het afhouden van boomstammen en scherpe rotspunten, juichten mee als een lastig punt met een aanloopje was gepasseerd, kortom wij gedroegen ons in het geheel niet zoals onze Dajaks van „toeans" gewend waren en hadden daardoor enige malen per dag een enorme eetlust. 's Avonds om 19 uur konden wij geen „pap" meer zeggen en de reveille om 5 uur 's morgens kwam ons iedere dag vroeger voor.

„Ergens in Engeland" wordt een grote Poolse legermacht getraind. Hier ziet men twee Poolse soldaten in hun nieuwe uitrusting tijdens een oefening voor het opvangen van vijandelijke parachutisten.

De voor- en nadelen van een bandjir.

Wat ons voortdurend interesseerde, was de waterstand in de rivier, als het water zich fatsoenlijk gedroeg, schoten we flink op, maar als het bovenstrooms regende en er kwam een bandjir opzetten, dan kon het voorkomen, dat er dagen lang ergens in het bos langs de oever moest worden gebivakkeerd, totdat het water voldoende was gezakt. Neen, bandjirs waren alleen welkom als men stroomaf wilde en daarbij een grote bijna ledige prauw had met een stel acrobaten als roeiers. Dan kregen deze de aanwijzing, dat de „toean" haast had en het feest ging beginnen; de roeiers hadden nu een excuus om alles te wagen, „namen" zonder er lang over te praten nagenoeg elke kiham, soms daarbij als enig criterium aannemend de mogelijkheid de in de kiham vol water geslagen prauw nog tijdig leeg te hozen voordat zij onbestuurbaar is geworden en brachten hun „toean" triomfantelijk op één dag ruim 100 km. stroomafwaarts.

Een week na het vertrek uit Boelongan passeerde het geniedetachement met zijn vloot van 12 prauwen de laatste kampong van de benedenrivier en voeren wij het gebied binnen van de middenrivier waar over 150 km. geen kampongs meer voorkomen. Twee dagen later roeiden wij de Bahau op, een zijrivier van de Kajan, waar dit jaar het arbeidsveld van het detachement lag.

Een paar honderd meter benedenstrooms van de te verbeteren kiham werd een primitief bivak opgeslagen van afdaken van jonge stammen en takken, ingedekt met groepszeilen en kadjangmatten; enkele afzonderlijke afdaken werden opgericht als officiersverblijf, smidse, keuken en roeiersverblijf en het bivak was gereed; voor bad- en privaatgelegenheid was de kali beschikbaar.

Reeds dadelijk werd de kiham verkend en een werkprogramma vastgesteld, het eerst de keien, die het laagst liggen, zodat bij hogere waterstanden het werk naar boven kon worden verplaatst.

In de op te ruimen stenen werden met een boor (petardeerijzer) gaten geboord, waarin, als het gat voldoende diep was, een springlading werd geplaatst met een lont van bepaalde lengte, en eenmaal per dag werden alle geboorde stenen opgeblazen. Het boren geschiedde door ploegen van 2 man, één hanteerde het boorijzer, de ander de moker. Na een korte oefening waren de Dajaks even handig met dit werk als de pioniers en al waren hun klappen met de moker niet even hard, zij haalden toch ook hun dagtaak van 1 à 2 meter boorgat per ploeg in hard gesteente.

Goedmoedige bijen geven wel eens een prikje.

Het boren geschiedde onder zeer verschillende omstandigheden, soms comfortabel op een steen aan de oever, soms op een of andere stellage ook wel op een rots midden in de stroomdraad. Het snel een goed heenkomen zoeken na het aansteken van de lont leverde in het laatste geval wel eens bezwaren op.

Bij enkele kihams interesseerden de bijen zich voor het werk en streken — aangelokt door zout — bij honderden neer op de bezwete blote ruggen van de boorploegen; gelukkig waren zij niet kwaadaardig en hoewel elke man er soms enige tientallen op zijn boddy had zitten, ging het boren gewoon door, alleen als één van de diertjes door het zwaaien met de moker in het gedrang kwam, bijvoorbeeld in de oksel van een soldaat of Dajak, dan werd er uit protest gestoken.

Hoewel er heel weinig afleiding was en er ook weinig te lezen viel — er was maar eens in de maand verbinding met de buitenwereld — ging de tijd toch vlug voorbij. Men bleef niet langer dan ten hoogste enkele weken op dezelfde plaats, dan was het werk volbracht en vertrok het detachement naar een andere stroomversnelling, waar altijd weer iets nieuws te beleven viel. De omgeving was dikwijls weer geheel anders, bij de eerste Bahaukihams zaten we in een smal en diep dal, op sommige plaatsen bijna een kloof; naarmate men verder stroomopwaarts kwam, opende dit dal zich meer totdat bij de samenvloeiing met de Poedjoeganrivier de diepe insnijding plaats maakte voor een tamelijk open heuvelland, op vele plaatsen afgeladand, zodat er een mooi uitzicht op het omliggende terrein was.

De verplaatsing van het detachement langs de rivier en door de kihams bracht ook altijd afwisseling: een python, die volgevreten op de oever lag en zich rustig tot op enkele meters liet naderen, een varken, dat onder schot kwam en tergend langzaam in het bos verdween, het dagelijks terugkerend vraagstuk van een goede bivakplaats, soms 's nachts het gehele detachement met hebben en houden in stromende regen verplaatsen om een plotseling opkomende bandjir te ontlopen, enzovoorts.

Het spreekt vanzelf, dat onder de omstandigheden zoveel mogelijk aandacht moest worden besteed aan het dagelijks menu. De hoofdschotel was natuurlijk rijst en zoute vis. Dit werd afgewisseld met erwten- en bruine bonensoep en katjang idjoe en voorts aangevuld met hetgeen de jacht en de visvangst opleverden.

Het vissen met springstof.

Visvangst is een beetje groot woord want dit geschiedde met springgelatine. Er werd een gunstig riviergedeelte opgezocht van voldoende, doch niet te grote diepte en hier werd een „bommetje" springgelatine met een korte brandende lont in geworpen: weldra volgde de ontploffing en kwamen de verdoofde vissen boven drijven, die met luid gejuich door militairen en Dajaks werden opgedoken. Iedereen verkeerde natuurlijk in spanning hoe groot de vangst zou zijn. In de Bahau vingen wij vissen van een meter lengte, die door de Dajaks onder de armen werden genomen en waarmede zij zo naar de oever zwommen. In een klein bergstroompje sneuvelden er op een keer met één bommetje meer dan tweehonderd vissen van allerlei grootte, welke wij niet eens alle konden verzamelen, omdat dit nog geen 6 meter brede riviertje hier een diepte van meer dan 8 meter had en de vissen hier niet waren komen boven drijven, maar op de bodem waren gezonken en op die diepte voor de duikers maar slecht bereikbaar waren; zij konden de vissen echter wel zien liggen.

De wilde zwijnen zorgden voor de erwtensoep.

Het jagen kon op zeer verschillende manieren worden beoefend; er waren de echte jagers, die het bos introkken, kilometers achter een spoor aanliepen, een varken schoten en dit dan nog naar het bivak pikkelden; en er waren de luie jagers, die wel een varken of een hert wilden schieten, maar daar geen dag tippelen voor over hadden. Deze laatste categorie — tot welke helaas ook schrijver dezes behoorde — jaagde per prauw. Wetende dat de dieren 's middags tegen een uur of vijf nog al eens naar de rivier komen om te drinken, roeiden wij voorzichtig een eindweegs de kali op in de hoop een argeloos hert of zwijn te verrassen, hetgeen niet zelden gebeurde.

In de loop van de maanden doorgebracht aan en op de rivier deden wij de ervaring op, dat er zeer verschillende soorten wilde zwijnen waren: slimme en stomme zwijnen alsmede laffe en dappere idem; de slimme maakten zich bij onze nadering snel uit de voeten en ontkwamen zo aan de snertketel, de minder pientere bleven staan en wilden eens goed zien wat die lieden wel bij zich hadden. Het gebeurde wel, dat bij een mars van het geniedetachement door het bos een zwijn midden op het pad bleef staan tot de voorste man — natuurlijk onze jager — op 20 meter afstand was gekomen. Onnodig te zeggen, dat er die avond snert met varkenspoot op het menu stond. De dappere zwijnen ataqueerden hun aanvallers in plaats van te vluchten. Op een dag achtervolgden onze roeiers een groot zwijn, dat bezig was de Bahau over te zwemmen.

Toen het dier zag, dat het niet kon ontkomen, viel het de prauw aan en moest met speren van zijn snode voornemen de prauw in de grond te boren, worden afgebracht. Daarop zwom het naar de oever, waar één van de daar wachtende Dajaks kans zag een mandau rechtop in het lichaam van het vluchtende varken te plaatsen. Met deze mandau in zijn body vluchtte het toen het bos in, doch kon met een goed gemikt schot eindelijk worden neergelegd.

Berenklauwen vallen tegen.

De jachtbuit bestond niet uitsluitend uit herten en varkens, ook een tweetal pythons werden geschoten, waarvan er een onze bivakplaats als nachtleger wilde gebruiken en voorts ettelijke beren. Bij de eerste beer werd de detachementscommandant 's avonds door den kok op berenklauwen getracteerd, maar deze smaakten toch niet zoals Old Shatterhand en Winnetou ons wel willen laten geloven.

Na enige maanden in de Bahau te hebben gewerkt, werd het detachement verplaatst naar een zijrivier van de Bahau, de Poedjoengan-rivier. Indien men de Bahau en Poedjoengan opvoer, vervolgens een waterscheiding van ongeveer 1500 meter hoogte overschreed, kon men langs een zijriviertje van de Kajan weer in deze laatste rivier terecht komen. Ook deze verbinding moest enigszins worden verbeterd door opruimingen in de Poedjoengan en de aanleg van een pad van ongeveer 30 km. lengte over de waterscheiding. Bovendien moesten verschillende eenvoudige houten gebouwen worden opgericht, o.a. een woning voor den Posthouder en een school in kampong Poedjoengan, een grote Dajakkampong bij de samenvloeiing van Bahau en Poedjoengan.

Dit werk was voor de pioniers natuurlijk een welkome afwisseling na het stenen boren. Het bouwen van woningen is in deze streken geen eenvoudige zaak, omdat het verzamelen van de nodige bouwmaterialen als balken, planken, sirappen enz., heel wat moeite kost. Alles wordt door de bevolking in het bos gekapt en bewerkt en daarom moet met het verzamelen van de materialen worden begonnen lange tijd voordat men aan het eigenlijke bouwen kan gaan denken. Hier was echter gelukkig alles al gereed gelegd, zodat er niets anders te doen viel dan het hout te bewerken en de gebouwen op te richten.

De Dajaks zijn handige lieden.

Ook bij dit werk toonden de Dajaks hun bruikbaarheid, zij zijn geboren houtbewerkers; in zeer korte tijd wisten zij naast hun eigen werktuigen even goed onze gereedschappen: schaven, zagen, hamer en beitel, te hanteren als menige geniesoldaat. Het werk schoot onder de vereende krachten dan ook goed op en na een week of vier moest het betrekkelijk comfortabele verblijf in de kampong weer worden verwisseld met het bivakleven.

Ter plaatse van de kiham, die nu voor verbetering aan de beurt was, lag de rivier vol rotsblokken, zodat hier een complete vaargeul doorheen moest worden gemaakt bevaarbaar bij alle waterstanden. Na deze arbeid, die enkele weken in beslag nam, verplaatste het detachement zich naar de voet van het gebergte, dat de waterscheiding vormde met het stroomgebied van de Kajan.

Met het aanleggen van het pad over de waterscheiding begon het laatste deel van de werkzaamheden van de Pioniers in dit gebied. Het verblijf in het bos op het gebergte was weer een grote verandering, niet altijd in gunstige zin. Wanneer men op regendagen door en door nat door het druipende bos moest zwoegen, in een bivak arriveerde, waar nauwelijks een vuurtje kon worden ontstoken, de kleren van de patjets moesten worden ontdaan en geen varken zich voor de snert kwam melden, dan werd er nog wel eens met weemoed terug gedacht aan de gezellige rivierbivaks, waar je zo heerlijk in de zon kon bakken, dat de vellen van je rug afvielen, waar je maar een bommetje in het water hoefde te gooien om in plaats van zoute vis een gebakken visje op het menu te krijgen. Maar als het dan weer droog weer werd, was alle leed weer geleden en werd het doodstille bos verlevendigd door het gekraak van de bomen, die geveld werden, het geklikklak van de patjols en het gelach om de moppen, die nooit ontbraken.

De sensatie van de stroomversnellingen.

Zo langzamerhand brak het einde van de droge tijd aan en daarmede het tijdstip, waarop het detachement naar Java moest terugkeren. Alles wat meegenomen moest worden, werd wederom aan de Poedjoengan verzameld en ingeladen, prauwen werden nagezien en hersteld en de afvaart kon beginnen. Dit afvaren van de snelstromende rivieren, als de Kajan en zijn zijrivieren, en vooral het afvaren van stroomversnellingen is de grootste attractie van het verblijf in Borneo, tenminste voor degene, die enige ervaring van deze rivieren heeft, want voor degene, die dit niet heeft, ontbreekt de spanning, omdat hij het risico niet kent, dat hij hierbij loopt. Het gevaar van de stroomversnellingen zetelt hoofdzakelijk in de soms 2 meter hoge golven en de verraderlijke stromingen, die de prauwen juist naar de golven toe drijven. De roeiers trachten dan ook bij het afvaren tussen de hoge golven en de oever door te schieten hetgeen door de stroom en door hinderlijke stenen wordt belemmerd. Het vereist dan ook een buitengewone bedrevenheid, oplettendheid en samenwerking der 8 roeiers om een prauw heelhuids door een zware stroomversnelling te brengen. Eerst wordt de kiham verkend om te zien, waar precies moet worden gevaren en welke punten moeten worden vermeden, dan wordt een soort aanloopje genomen, zodat de prauw op het gewenste punt de kop van de kiham ingaat en de prauw schiet met steeds toenemende vaart stroomaf, terwijl alle roeiers als waanzinnigen trachten het vaartuig uit de in de stroomdraad gelegen stationnaire golvenreeks te houden en tevens verraderlijke stenen te vermijden, waarop de prauw die inmiddels een vaart van 30 km. per uur heeft gekregen, zou kunnen schipbreuk lijden. Dit zijn zeer spannende momenten, men ziet niettegenstaande het krachtige dajongen van de roeiers de prauw door de zijdelingse stromin naar de golven afdrijven en vlak na deze golven door het water schiet iedereen kijkt ademloos toe: „Zou zij het halen?"

Niet altijd lukt de waaghal ge onderneming.

In de prauw houdt iedereen hoofd koel en doet wat hij kan; gel kig, het is gelukt, de laatste golf gepasseerd, de roeiers heffen hun gekreet aan en en brengen triom telijk het vaartuig naar de oever te gaan toezien hoe de volgende eraf brengt en hulp te bieden als mis loopt. Want het gaat niet al goed en menige prauw is al in de hams verloren gegaan. Het genied chement verloor bij die trip 3 p wen, één in de Poedjoengan, één in Bahau en één in de Kajan, geluk zonder persoonlijke ongelukken, d zij de voorzorgsmaatregel de mil ren bovenstrooms te laten uitstap en met de wapens langs de kiham doen marcheren. De roeiers zijn mee buitengewoon goede zwemmers weten zich vaak nog te redden, w een ander absoluut verloren zou

Het afvaren van de Poedjoen nam een halve dag in beslag, van Bahau twee dagen, zodat we na d dagen weer de stroomversnelling achter ons hadden. De prauwen w den nu twee aan twee gekoppeld v de gezelligheid en het verband, w hier op de benedenrivier werd stroomafwaarts ook 's nachts door varen. De roeiers rustten eens echt hun lauweren, maakten een paar sch bewegingen, staken af en toe e flauwtjes hun dajong een voor een het water, maar deden eigenlijk ni anders dan de vaartuigen in de stroo draad houden en verder sigaartjes ken en moppen tappen over hun p sagiers, die het toch niet konden v staan.

Behouden thuiskom

Na een nacht varen zagen we volgende dag tegen een uur of twa de rode daken van Boelongan tuss het groen op de lage rivieroevers duiken en weldra bevonden wij weer in de beschaafde wereld, beetje onwennig nog na een half ja geheel in de vrije natuur te hebb geleefd. Dan was het weer insped houden over alles en nog wat voor het detachement per K.P.M.-er na Soerabaya vertrok. Iedereen reken na, hoeveel hij nu na deze excur nog te goed heeft van Vadertje Go vernement en de eerste dagen na rugkeer op Java hadden wij allen veel te druk met dit bedrag weer te maken om veel terug te denken a ons leven aan de rivier. Pas een tijd ter kwamen die herinneringen weer ons op: aan een woest gedeelte van Kajan, aan het bivak op de rotsen a de Bahau, het doodstille bemoste b op de waterscheiding, en nog ve meer. En als dan vele jaren later de indrukken nog even scherp ons vo de geest komen, dan realiseren wij o pas, dat dit een werkelijk onverge lijke tijd is geweest.

EMMASTAD.

SOCIËTEIT „ASIENTO".

Dagschotels: Heden: Boerenkool met worst. Morgen: Nassigoreng.

Agenda:

Do. 15 Jan. 19.30 Comp. bilj. „C" kl.
Vr. 16 Jan. 19.30 Comp. bilj. „A" kl.
20.30 Jaarvergadering Cur. Postzegelvereniging in het repetitielokaal.
Za. 17 Jan. 20.00 Bridge-drive.
Ma. 19 Jan. 20.00 Repetitie toneelver. Emmastad.
Di. 20 Jan. 19.30 Comp. bilj. „B" kl.
Wo. 21 Jan. 19.30 Comp. bilj. Hoofdkl.

WACHTDIENSTEN: Do. 15 Jan.

Telegram Afdeling: Hr. Bonzet, tel. 353, L. de Colignylaan 14.

Shipping & Supplies: Hr. Meinster, tel. 304, L. de Colignylaan 20.

Scheepvaart Afd.: Hr. Karsch, tel. 398, Beatrixlaan 16.

Gymnastiek: Er bestaat nog gelegenheid voor enkele dames tot deelname aan de gymnastiekcursus onder leiding van Mevr. Groenhof. Deze lessen vinden plaats op Dinsdagavond van — 21 uur in het gymnastieklokaa Diegenen onder onze dames, die hie voor interesse hebben, gelieven zich wenden tot den heer Kruyer, Julia van Stolberglaan 25, Rio Canario. O diegenen, die reeds eerder de wens kennen gaven om mee te doen, geli ven zich nogmaals op te geven.

Attentie: Op de afdeling AB ligt vo belangstellende(n) een brief (g adresseerde - onbekend) afgezond door Borgstein, Pension Parkzich Emmapark, Soerabaya.

Tennis: Van de sportclub Juliana een uitnodiging ontvangen tot deeln me aan een open tennis tournooi, he welk op Zondag 8 Februari as. geho den zal worden op de banen van J liana in de Oranjestraat. Inschrijving gelden: Heren f 1,50; dames f 1,- Ogave tot deelname te richten tot on tenniscommissie vóór 25 Januari as.

Sportclub Asiento: Kastibal Jonge Zondag 18 Januari 1942 9 uu **Groot Kwartier — Asiento.** Terre Groot Kwartier.

Slagbalwedstrijd Meisjes Zondag Januari as. 8 uur: **Groot Kwartier Asiento.** Terrein Groot Kwartier.